

SV-argument om ACER

Publisert 12.02.18

SV går imot norsk tilknytning til ACER. SV mener tilknytning til ACER innebærer avgivelse av norsk suverenitet, og det er uklart hvor mye suverenitetsavgivelse vi legger opp til på sikt. SV mener suverenitetsavståelse må behandles Grunnlovens § 115, der vedtak krever tre-fjerdedels flertall i Stortinget.

Bakgrunn

Stortinget behandler en proposisjon om rettsaktene i EU tredje energimarkedspakke, som erstatter den andre energimarkedspakken som allerede er inntatt i EØS-avtalen. Etter planen skal energi- og miljøkomiteen på Stortinget gi sin innstilling i saken den 8. mars, med vedtak i Stortinget 16. mars, men det er mulig tidsplanen vil utsettes noe.

Denne tredje energimarkedspakken ble vedtatt i EU i 2009 og trådte i kraft i 2011. Pakken omfatter to direktiver og tre forordninger, hvorav en av forordningene omhandler ACER. Implementeringen vil kreve endringer i energiloven og naturgassloven. Partiene er uenige i hvorvidt beslutningen innebærer suverenitetsavgivelse i Grunnlovens forstand.

ACER (Agency for the Cooperation of Energy Regulators) er et byrå for samarbeid mellom nasjonale reguleringsmyndigheter på markedene for elektrisitet og naturgass. ACER skal være bidragsyter i prosessene med å finne felles regelverk for handel med elektrisitet og gass over landegrensene. På visse saksområder kan ACER fatte bindende vedtak ved uenighet mellom de berørte nasjonale reguleringsmyndighetene, eller dersom disse i fellesskap ber om et slikt vedtak.

I Norge er nasjonal regulator Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). EØS/EFTA-statenes regulatorer gis rett til full deltakelse i ACER, men uten stemmerett i byråets besluttede organer.

SV sier nei til avgivelse av suverenitet

SV mener det er nødvendig med et europeisk energisamarbeid i årene som kommer, men det er det viktig at vi har nasjonal kontroll på reguleringen av strømmettet og strømmarkedet. Den kontrollen utfordrer ACER.

Det er i forordningen lagt opp til at ACER vil ha en vedtakskompetanse i spørsmål om tilgang til grenseoverskridende infrastruktur der nasjonale myndigheter ikke blir enige. Dette kan blant annet omhandle tildeling av kapasitet og flaskehalshåndtering for grensekryssende handel med strøm. ACER vil dermed utfordre den nasjonale kontrollen som vi har i dag.

Det er dessuten uklart hva en tilslutning i dag vil bety av framtidig suverenitetsavståelse, og hvor mye nasjonal styring vi vil miste på sikt. Denne usikkerheten om hva energisamarbeidet vil ha å si framover, tas overraskende lett på av regjeringen som legger fram saken.

I debatten om ACER har flere juridiske grunnlovsekspertter tatt til orde for at siden saken innebærer avgivelse av norsk suverenitet må den behandles etter Grunnlovens § 115, der vedtak krever tre-fjerdedels flertall i Stortinget (127 av 169 representanter). SV støtter et slikt syn. Det gjør ikke regjeringen.

Regjeringen har i sitt saksframlegg til Stortinget lagt opp til å behandle saken etter grunnlovens § 26, som krever at traktater av særlig stor viktighet og som gjør det nødvendig med ny lovgiving, og saken krever dermed samtykke fra Stortinget. Regjeringen viser til at Justisdepartementets lovavdeling har vurdert at det foreligger ikke overføring av myndighet i Grunnlovens forstand.

Hva argumenterer SV ikke med i motstanden mot ACER

I det offentlige ordskiftet rundt ACER har også debatten om bygging av kraftkabler til utlandet generelt dukket opp. Det har også diskusjonen om prisen på strøm. SV mener det er viktig at man er presis i argumentasjonen i hva ACER utfordrer og ikke.

1. Vedtak om bygging av mellomlandsforbindelser avgjøres ikke av ACER

Det vil fremdeles være norske myndigheter som regulerer konsesjonspolitikken for kraftutbygging og kraftnett, inkludert vedtak om mellomlandsforbindelser. SV frykter altså ikke at Norge avgir suverenitet på dette området i forbindelse med vedtaket om tilknytning til ACER. Når debatten om mellomlandsforbindelser har kommet opp, har SV på Stortinget frontet følgende posisjon:

Norden går mot et kraftoverskudd. Med tanke på hvor mye fossil energi som skal erstattes for å kutte klimagassutslippene, er det nok av oppgaver for å ta strømmen i bruk.

Mellomlandsforbindelsene som Norge har bygget til nå har bidratt til forsyningssikkerhet for Norge, bedre utnyttelse av fornybare energiresurser og viktige inntekter til kommuner og fylker gjennom kraftselskap, som i all hovedsak er offentlig eid. SV har støttet vedtaket om de to nye kabler mellom Norge og utlandet som nå under bygging. Når disse to er bygget har Norge totalt hele 17 mellomlandsforbindelser for strøm. SV mener det er behov for å høste erfaringer fra disse før man vurderer ytterligere utvekslingskapasitet. Den betydelige mengden mellomlandsforbindelser viser likevel tydelig at det er mulig å få til strømsamarbeid mellom land, uten at dette betyr at man må avgi suverenitet slik Stortinget nå er invitert til å gjøre i ACER-saken.

Nye kabelprosjekter må være eid av staten, være samfunnsøkonomisk lønnsomme, samt veies opp mot norsk industriutvikling, arbeidsplasser og muligheten for utfasing av fossil energi i Norge. Eierskapet gjør at vi går mot den planlagte North Connect kablen mellom Skottland og Norge.

Uavhengig av hvor stor utvekslingskapasitet man ønsker seg i kraftsystemet, bør norske politikere stille strengere miljøkrav til hvordan man driver norske vannkraftverk i årene som kommer for å ta

bedre vare på vassdragsnaturen. Dette trengs uansett fordi nærmest alle europeiske land, også Norge, er i ferd med å implementere mer uregulert kraft som vind og sol. Arbeidet med nye miljøkrav i gamle vassdragskonsesjoner har gått alt for tregt og må oppdateres med ny kunnskap om naturkonsekvensene av et strømmarked med mer uregulert kraft.

2. Strømprisen avgjøres ikke av ACER

I debatten om ACER har SV ikke brukt argumenter som skremmer med høy strømpris. Dette både fordi det er andre faktorer som vil ha betydelig større virkning på strømprisen, enn eventuell tilknytning til ACER, og fordi SV ikke er et parti som ønsker lavest mulig strømpris. SV er for at kraftkrevende industri skal sikres gode langsiktige kraftkontrakter og rammevilkår. Men strøm, også den fornybare, produseres med betydelige miljøkonsekvenser og naturinngrep. Den aller mest miljøvennlige strømmen, er den vi ikke bruker, og arbeidet for energieffektivisering fordrer også at strømmen koster. Industri, både i Norge og i resten av Europa, gjør derfor lurt i å være best på energieffektivisering – det vil lønne seg både for miljøet og for framtidig konkurransevne.

Strømmarkedet er i betydelig endring både i Norge og i resten av Europa. Større innfasing av vind- og solkraft i energisystemet vil gjøre at strømprisen svinger mer, også med perioder med svært billig strøm på markedet. Det er vanskelig å spå om strømprisen. Noe av det som vil påvirke strømprisen mest i tiåret som kommer, både i Europa og i Norge, er prisen på kull og prisen på klimagassutslipp. En vellykket miljøpolitikk vil sannsynligvis og forhåpentligvis gjøre at energi koster noe mer i framtida. SV er for en miljøpolitikk som kutter utslipp.

Det er likevel ett aspekt ved ACER som kan påvirke prisen strømkundene betaler. Det er uklarhet om hva som vil skje med det europeiske regelverket for håndtering av flaskehalsinntekter fra mellomlandsforbindelsene, inntekter som i dag ofte går til å redusere nettleia i Norge. Dette aspektet omhandler ikke selve ACER-forordningen som nå er til behandling, men er oppe til diskusjon i forbindelse med EU-kommisjonens forlag til elektrisitetsforordning.

3. SV syns ikke det er negativt at Storbritannia erstatter gasskraft med fornybar strøm

I debatten om ACER har flere aktører ment at Norge har viktige nasjonale interesser å ivareta som stor eksportør av gass, og at eksport av strøm til andre land vil utfordre Norges gasseksport. Dette argumentet bruker ikke SV. Tvert i mot er det bra for klimapolitikken dersom Storbritannia makter å kutte i sitt fossile energiforbruk og erstatte det med fornybar strøm. Det er riktig at en slik politikk vil utfordre Norges rolle som stor olje- og gasseksportør. Det er nok et argument for å føre en politikk som gjør Norge mindre avhengig av olje- og gass.